

„NOAPTEA MUZEELOR” LA PALATUL COTROCENI

dr. Adrian-Silvan IONESCU

Pe 17 mai a avut loc Noaptea Muzeelor și fiecare instituție muzeală s-a străduit să-și atragă un public vizitator cât mai numeros. Programul propus de Muzeul Național Cotroceni a fost o călătorie în timp prin intermediul unui grup de „reenactors” din Asociația 6 Dorobanți. Astfel a fost suscitată un mare interes ce a făcut pe vizitatori să reziste eroic la cozi de ore întregi, ce-și aveau capătul tocmai la Leu (adică în fața Monumentului Geniului)...

Pe vremuri, întinsa câmpie din jurul Palatului Cotroceni slujea de platou de instrucție pentru garnizoana Bucureștilor care-și avea cazarmile în apropiere. De aceea, locatarii erau familiarizați cu prezența militarilor. În seara de 17 mai a fost organizată o ceremonie militară în adevăratul înțeles al cuvântului. Dorobanții, în uniforme lor inspirate de costumul popular, cu ȋtari și cămăși albe cu guler și manșete bleu iar pe cap purtând căciuli din blană de miel negru cu pană de curcan prinsă sub cocarda tricoloră – ce le adusese porecla, nu foarte măgulitoare la început, de „căciulari” și „curcani”, pe care, însă, ei au transformat-o în renume, așa cum spunea poetul – au asigurat garda palatului. Santinelele erau schimbate la fiecare 15 minute de un aprig fruntaș ce dădea comenzi cu glas de stentor, spre deliciul publicului. În front, alături de veteranii oțeliți se aflau și doi drăgălași „mici dorobanți”. Celor deja menționați li se alăturaseră și trei tunari din Regimentul 4 Artilerie, cu garnizoana la Ploiești. În tunici de postav cafeniu, la două rânduri de nasturi aurii, cu guler, contraepoleți și manșete negre iar pe cap cu chipie bleumarin, artileriștii erau înarmați cu revolvere și săbii-baionetă la șold.

La apariția colonelului, un sergent de dorobanți cu barbă căruntă – cel mai vechi în grad dintre camarazi - s-a desprins din front și a dat raportul. Comandantul a

salutat trupa apoi a ordonat „Pentru onor, înainte!” și au fost intonate Imnul Național urmat de cel Regal, cum se cuvenea la o fostă reședință regală. Dorobanții și artileriștii au stat nemișcați, ofițerul a salutat cu sabia scoasă. Doar câțiva din asistență nu prea știau cum trebuie să se poarte când e cântat imnul și continuau să vorbească între ei, să râdă, să se foiască și să fotografieze... Ba, un curios, a pus mâna pe lama sabiei comandantului făcându-l pe acesta să se anime din împietrirea cerută de momentul solemn și să o zvâcnească scurt pentru a-i atrage atenția imprudentului că acolo nu-i de joacă.

După aceea colonelul a dat citire unor ordine de zi și a răsplătit bravura celor ce participaseră astă iarnă, pe 10 decembrie 2007, la reconstituirea asediului și căderii Plevnei, decorându-i cu *Crucea Trecerea Dunării*.

În sfârșit, din palat și-a făcut apariția Principesa Maria, reîntrupată de o studentă a Universității Naționale de Arte

ce purta uniforma roșie cu brandemburguri negre și căciula cu penaj alb a Regimentului 4 Roșiori, al cărei comandant onorific fusese numită, în 1897, soția prințului moștenitor. În volumul memorialistic *Povestea vieții mele*, regina de mai târziu povestea cu câtă căldură o primeau cavaleriștii și cum își semnalau prezența în apropierea Palatului Cotroceni când se îndreptau spre locul de instrucție : „Ca să știu când treceau în marș Roșiorii mei, muzica intona un vals care era semnalul lor, o chemare către mine, și atunci mă repezeam în vârful unui delușor de pe care se vedea șoseaua și astfel aveam în fiecare zi o mică defilare numai pentru mine.” (Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, Editura Eminescu, București, 1991, vol. II, p. 123)

Și în Noaptea Muzeelor s-au auzit marșuri în parcul Palatului Cotroceni - unele chiar ale gărzii de onoare a Palatului Buckingham. Comandantul dorobanților i-a dat onorul Principesei Maria și a condus-o în fața frontului. Ea a trecut trupa în revistă și a salutat-o, cu glas feciorelnic: „Bună seara, soldați!”. La care, din piepturile tinere dar viteze, i s-a răspuns, într-un glas, hotărât și brăbătește, de a răsunat esplanada edificiului: „Să

trăiți, Alteță Regală!” Apoi, principesa și-a luat locul de onoare pentru a primi defilarea trupe, în sunetul tobei ce ținea cadența. Acum, ca și atunci, demult, prințesa a fost mișcată de afecțiunea ce i-o arătau ostașii, fie ei roșiori – ca pe vremuri – fie dorobanți și artileriști, ca astăzi. În amintiri, nobila memorialistă nota : „Soldații totdeauna pândeau să mă vadă venind și de câte ori treceam în galop în fața lor, eram întâmpinată cu urale zgomotoase. Simțeam atunci un fel de beție amețitoare care e greu de lămurit celor ce n-au simțit-o. Trecea de la mine la dânsii o scânteie de adâncă înțelegere și de simpatie, ca un fel de electricitate de care ne dam seama, și unii și alții, cu un fel de ascuțită pătrundere.” (Maria, Regina României...) Ori de câte ori trecea principesa pragul palatului, de afară înăuntru sau invers, santinelele îi dădeau, în mod regulamentar, onorul. Iar ea le saluta cu o ridicare a cravașei în dreptul tâmplei.

În încheierea ceremoniei, la orele 22, soldații au primit făclii și s-a făcut retragerea cu torțe ce a dat un aspect feeric aleilor parcului.

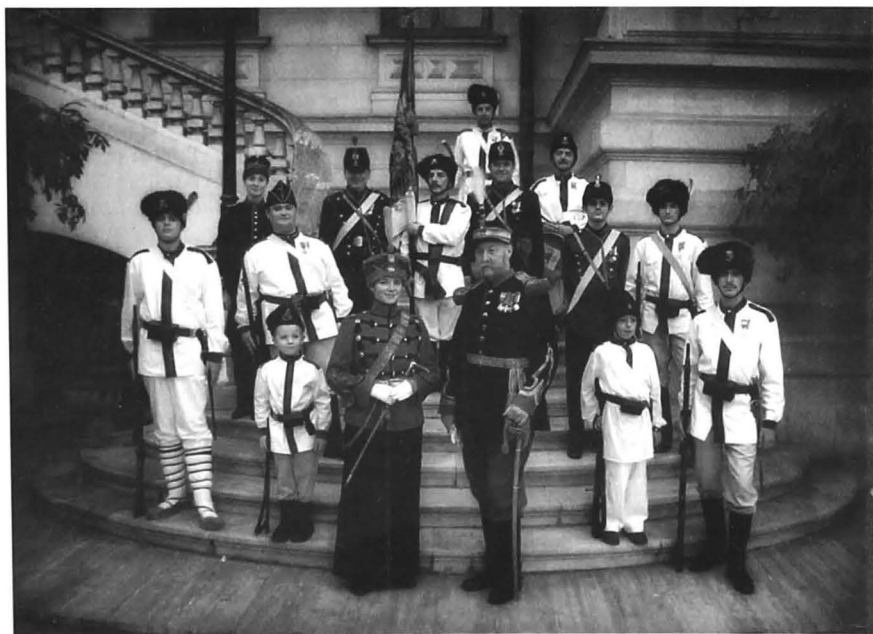
În acea noapte au putut fi vizitate și cele două expoziții (chiar dacă nu fuseseră

vernisate, acea solemnitate fiind programată peste câteva zile, pe 21 mai): „**Mode și veșminte la Curtea Regală a României**” și „**Familia Regală din România în cărți poștale ilustrate**”. Prin felul de expunere a pieselor vestimentare, pe manechine, liber, spațiul prindea viață și oferea imaginea unei recepții sau ceremonii de curte. Astfel, palatul își recapăta caracterul aulic, pierdut în anii democrației populare, începuți în 1948, și ai „democrației originale” de după 1989. Costumele de gală sau toaletele de curte provin din colecția muzeului gazdă și a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I” iar cele de folosință generală a societății contemporane regalității – în special din anii 1920-1940 - provin din colecția Adina Nanu.

Deși locatarii principali ai Palatului Cotroceni au fost principii moștenitori Ferdinand și Maria - ale căror obiecte personale sunt prevalente – în expoziție existau și câteva obiecte ce au aparținut Reginei Elisabeta, celebra Carmen Sylva. Astfel, putea fi văzut un evantai, un coș pentru lucrul de mână – activitate „de cenaclu” a reginei-poete, înconjurată de doamnele de onoare, cu care întreținea conversații pe subiecte literare sau

muzicale –, voalul și diadema de lămâiță, cu petale de argint, purtate la celebrarea nunții de argint. O livrea de gală a membrilor echipajului regal, cu galoane de argint în care era țesută stema țării, era așezată lângă ușă, ca și când valetul respectiv aștepta să fie chemat să urce pe capra sau la spatele landoului cu care suveranii se deplasau la solemnități. Uniforma de comandant onorific a Regimentului 4 Roșiori pe care o purta adesea Principesa Maria, la parăzile de 10 Mai, se afla alături de mica uniformă de caporal de vânători pedestri ce aparținuse fiului ei, viitorul Rege Carol II. În preajmă puteau fi admirate, cu duioșie în suflet, rochițele de botez, din mătase bleu sau roz și cu garnituri de dantelă, ale prinților și prințeselor României. Uniforma de mareșal de aviație, model 1924, a Regelui Ferdinand ca și pelerina de cavaler al Ordinului Mihai Viteazul, aduceau în sală aerul marțialității. Mai multe costume populare ale reginei și ale fiicelor sale mărturiseau dragostea pentru tradițiile rurale pe care o nutreau acestea, manifestată prin îmbrăcarea straiului țărănesc cu diverse ocazii festive.

Piese din colecția Adina Nanu erau diseminate în diverse spații ale palatului, în

camere și saloane, pentru a sugera prezența unor personaje aflate în vizită la palat. Totuși, unele contrastau cu acele interioare, mai ales că, la fiecare manechin fusese adaptată câte o pălărie – mai mult sau mai puțin acordată cu întregul – chiar dacă persoanele de bună condiție nu ar fi purtat pălării decât în exterior! Apoi, unele toalete aveau accesorii nepotrivite ocaziei, precum papion alb la jachetă (când la această haină de dimineață se purta cravată neagră, gri sau în dungi) sau Țilindru la smoking. Un jupon pentru roche cu turnură – piesă rară, ce-i drept – era dat drept însăși rochea respectivă. Multe piese erau antedatate spre a le mări valoarea prin vechime. Dar, fiind vorba despre o colecție particulară pusă la dispoziție, cu generozitate, muzeului, toate aceste scăpări pot fi trecute cu vederea atâta vreme cât nu sunt evidente decât specialiștilor.

Prin săli, printre manechine, au evoluat câțiva copii ce urmau o școală de dans de societate: menuetul, valsul, polca, tangoul și chacha au fost interpretate, cu multă corectitudine, de tinerii cursanți.

Alții, îmbrăcați în port popular, au jucat hora, geamparaua și ciuleandra în parc, în fața entuziastului public.

Organizatoarea expoziției de costum este muzeografa dr. Ștefania Ciubotaru care astfel și-a ilustrat cum nu se putea mai bine teza de doctorat în care a abordat viața cotidiană la Curtea Regală.

Expoziția de cartofilie realizată de dr. Mădălina Niștelea o completează pe cea de modă printr-o iconografie elocventă, în care suveranii apar uneori îmbrăcați în veșmintele prezentate în sălile anterioare. Structurată pe trei teme, **„Regi și Regine”**, **„Prinți și prințese”**, **„Portul țărănesc la Curtea Regală”**, expoziția este și o călătorie în istoria fotografiei românești pentru că majoritatea cadrelor au fost luate de fotografi celebri precum Franz Mandy, Etienne Lonyai, Alfred Brand, Julietta, Christian Nielsen, și apoi transformate în cărți poștale de mare tiraj.

Prin toate aceste obiecte evocatoare, cât și prin spectacolul de „istorie vie” dat de Asociația „6 Dorobanți”, la Palatul Cotroceni a prins viață un vis în acea memorabilă noapte de mai.